

8 Φεβρουαρίου, 1991

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

G.E.D. METAL INDUSTRY LTD.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 677/89)

-
- Διοικητική Πράξη — Ανάκληση — Η απλή επαναφορά για επανεξέταση του θέματος δεν αποτελεί ανάκληση διοικητικής πράξης από μέρος του διοικητικού οργάνου όταν η δήλωση βουλήσεως του οργάνου δεν έχει εξωτερικευθεί ούτε δημοσιευθεί ούτε κοινοποιηθεί στους ενδιαφερομένους αλλά παραμένει ένα *internum* της Διοίκησης που ματαιώθηκε σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο — Δεν ισχύουν σε τέτοιες περιπτώσεις οι αρχές για την ανάκληση των διοικητικών πράξεων. 5
- Προσφορές — Διαδικασία — Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών — Αρμοδιότητες — Μειοδοτικός διαγωνισμός — Κατακύρωση — Ισχύς της αρχής της νομιμότητας και του δημοσίου δικαίου. 10
- Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Πλάνη περί τα πράγματα — Βάρος αποδείξεως.
- Προσφορές — Διαδικασία — Η προσφερόμενη τιμή σε μια προσφορά είναι σημαντικό στοιχείο κρίσεως αλλά δεν είναι το μόνο ούτε το αποφασιστικό — Απώρευση όμως της χαμηλότερης τιμής πρέπει να αιτιολογείται. 15
- Διοικητικό Δίκαιο — Αρχές της φυσικής δικαιοσύνης — Δεν έχουν εφαρμογή σε καθαρά διοικητικές διαδικασίες.
- Διοικητικό Δίκαιο — Διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης — Ακυρωτικός Έλεγχος — Σε περιπτώσεις άσκησης διακριτικής εξουσίας της Διοίκησης, το Δικαστήριο δεν υποκαθιστά τη δική του κρίση στην κρίση του αρμόδιου οργάνου εφόσον αυτή δεν ασκήθηκε κατά παράβαση νόμου ή κατά κατάχρηση ή υπέρβαση εξουσίας. 20

Οι αιτητές, με την προσφυγή αυτή, ζήτησαν την ακύρωση απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία κατακυρώθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος αντί-στους-ιδίους; η προσφορά για κατασκευή σχολικών επίπλων.

5 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

10 1. Αρχικά, το Συμβούλιο Προσφορών είχε αποφασίσει πως όσον αφορά την κατασκευή των σχολικών επίπλων, τα θρανία και οι καρέκλες θα κατακυρώνονταν στους πιο φτηνούς προσφοροδότες. Βάσει αυτού, η φθηνότερη προσφορά στα θρανία ήταν αυτή της αιτήτριας εταιρείας. Όμως ενόψει των όρων που συνόδευαν την προσφορά αυτή, το θέμα επαναφέρθηκε για επανεξέταση στο Συμβούλιο. Αυτή η επαναφορά για επανεξέταση του θέματος δεν αποτελεί ανάκληση διοικητικής πράξης από μέρους του διοικητικού οργάνου διότι η δήλωση βουλήσεως που περιεχόταν στην αρχική απόφαση του Συμβουλίου δεν εξωτερικεύθηκε ούτε δημοσιεύθηκε ούτε κοινοποιήθηκε στους αιτητές, αλλά παρέμεινε ένα έγγραφο της Διοίκησης, το οποίο ματαιώθηκε σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο. Επομένως, δεν θα πρέπει να ισχύσουν στην παρούσα υπόθεση οι αρχές για την ανάκληση των διοικητικών πράξεων, λύση που υποστηρίζεται και από τη νομολογία και θεωρία.

25 2. Το Συμβούλιο Προσφορών διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα. αποφασίζει την κατακύρωση κρατικών προσφορών με κύριο άξονα το δημόσιο συμφέρον. Με τη μέθοδο των μειοδοτικών διαγωνισμών εκλέγεται το ικανότερο πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση του έργου και εξασφαλίζεται το κύρος των διοικητικών οργάνων εναντίον κάθε υπόνομης μεροληπτικής άσκησης των καθηκόντων τους. Η πράξη του διοικητικού οργάνου κατά την κατακύρωση μιας προσφοράς, διέπεται από την αρχή της νομιμότητας και η διαδικασία ρυθμίζεται από τις αρχές που διέπουν το δημόσιο δίκαιο. Με βάση το υλικό και το σύνολο των στοιχείων ενώπιον του Δικαστηρίου αλλά και την αιτιολογία που δόθηκε από το Συμβούλιο στην κρίσιμη απόφασή του, κρίνεται ότι οι καθ' ων η αίτηση δεν ενήργησαν υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα, ερμηνεύοντας όπως ερμήνευσαν τους όρους της προσφοράς των αιτητών. Εξάλλου, και σύμφωνα με την νομολογία, το βάρος της απόδειξης ότι μια διοικητική πράξη ήταν αποτέλεσμα πλάνης περί τα πράγματα το φέρει το αιτητής.

35 3. Όσον αφορά το θέμα της προσφερόμενης τιμής σε μια προσφορά, τούτο είναι σημαντικό στοιχείο κρίσεως, χωρίς να είναι το μόνο ή το αποφασιστικό. Απόρριψη όμως της χαμηλότερης τιμής πρέπει να αιτιολογείται για γνώση του προσφοροδότη και ευχέρεια στο δικαστικό έλεγχο της καλής άσκησης της διακριτικής εξουσίας της Διοίκησης. Οι αιτητές δεν απέδειξαν ότι η ενδιαφερόμενη εταιρεία δεν διέθετε το κατάλληλο προσωπικό ή τα κατάλ-

ληλα υποστατικά και μηχανήματα για την καλή εκτέλεση του έργου. Το Συμβούλιο αναθέτοντας την προσφορά στον πιο φθηνό προσφοροδότη, ενήργησε μέσα στα πλαίσια της διακριτικής του εξουσίας και σύμφωνα με τις νομολογιακές αρχές που διέπουν τις προσφορές.

5

4. Όσο για τις αρχές της φυσικής δικαιοσύνης, έχει σε σειρά αποφάσεων νομολογηθεί, ότι δεν έχουν εφαρμογή σε καθαρά διοικητικές διαδικασίες.

5. Σε περιπτώσεις άσκησης διακριτικής εξουσίας της Διοίκησης, το Δικαστήριο δεν υποκαθιστά την κρίση του σε εκείνη του αρμόδιου οργάνου, εφόσον αυτή δεν ασκήθηκε κατά παράβαση νόμου ή κατά κατάχρηση ή υπέρβαση εξουσίας, παραβάσεις που δεν συντρέχουν στην υπό κρίση υπόθεση.

10

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

15

Panayides v. Republic (1972) 3 C.L.R. 467·

Σαζέϊδης & Υιός Λτδ. v. Δήμου Αθηαίνου (Προσφυγή 359/88, ημερ. 30.9.89)·

Platritis v. Republic (1969) 3 C.L.R. 366·

Kozakis v. Republic (1967) 3 C.L.R. 265·

20

Republic v. Ekkeshis (1975) 3 C.L.R. 548·

Χρίστου v. Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 324/86, ημερ. 23.9.89)·

Premixco Asphaltting Co. Ltd. και Άλλοι v. Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 97/76, ημερ. 13.11.90)·

Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας της Ελλάδος Αρ. 1216/1954 και 1863/1959·

25

Kyriakides (No.1) v. The Council for Registration of Architects & Civil Engineers (1965) 3 C.L.R. 151·

HadjiLouca v. Republic (1969) 3 C.L.R. 570·

Kontemeniotis v. C.B.C. (1982) 3 C.L.R. 1027·

30

Pierides v. Republic (1969) 3 C.L.R. 274·

Mouzouris v. Republic (1972) 3 C.L.R. 43·

Constantinides v. Republic (1973) 3 C.L.R. 508·

Kyriakou & another v. P.S.C. (1974) 3 C.L.R. 358.

Προσφυγή.

5 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση να κατακυρώσουν στο ενδιαφερόμενο μέρος την προσφορά για κατασκευή σχολικών επίπλων αντί στους αιτητές.

Α.Σ. Αγγελίδης, για τους αιτητές.

Α. Βασιλειάδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

10 Ο Δικαστής κ. Χρυσοστομής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ: Οι αιτητές με την παρούσα προσφυγή, ζητούν δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση να κατακυρώσουν στην εταιρεία 15 G.P. Iron Makers (Μεταλλικές Κατασκευές) Λτδ, την προσφορά για κατασκευή σχολικών επίπλων, αντί στους αιτητές, είναι άκυρη, παράνομη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα.

20 Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας μ' επιστολή ημερομ. 14.3.89 (Παράρτημα Α), ζήτησε προσφορές για την κατασκευή σχολικών επίπλων, οι οποίες περιλάμβαναν τους τεχνικούς όρους και τις άλλες υποχρεώσεις των εργολάβων σχετικά με την κατασκευή, α) Σχολικών επίπλων (Τεύχος Α της προσφοράς), β) Επίπλων νηπιαγωγείου (Τεύχος Β) και γ) Επίπλων γραφείου 25 (Τεύχος Γ). Εντός του Τεύχους Α υπήρχαν, μεταξύ άλλων, και οι ακόλουθοι όροι σχετικά με την κατασκευή των σχολικών επίπλων.

30 "Ζ. Δεν αποτελεί υποχρέωση των προσφοροδοτών εργολάβων να υποβάλουν προσφοράν για όλα τα είδη των σχολικών επίπλων, αλλά μπορούν να περιορισθούν εις όσα από αυτά είναι ειδικευμένοι στην κατασκευήν ή πώληση.

Οι προσφορές θα κατακυρωθούν για κάθε είδος ξεχωριστά. Στην περίπτωση που θα γίνει κατακύρωση στον αυτόν προσφοροδότη για περισσότερα του ενός είδους σχολικά έπιπλα, τότε θα γίνει ενιαίο συμβόλαιο. Η ταχύτητα παραδόσεως των επίπλων τούτων δεν θα επηρεάζεται κατ' ουδένα τρόπον.

5

Θ. Το Συμβούλιο Προσφορών δεν είναι υπόχρεον να δεχθεί την χαμηλότερη ή οποιονδήποτε άλλη προσφοράν. Έχει δε το δικαίωμα να κατακυρώσει οιονδήποτε είδος εργασίας εις περισσότερους του ενός εργολάβους.

10

3. ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι προσφοροδότες ΔΕΝ μπορούν να υποβάλουν προσφορά για έπιπλα διαφορετικού τρόπου κατασκευής και υλικών από τους παρόντες Τεχνικούς Όρους και τα σχέδια".

15

Οι προσφορές υποβλήθηκαν στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών. Υποβλήθηκαν συνολικά 8 προσφορές από 5 προσφοροδότες, μεταξύ των οποίων και των αιτητών, οι οποίες παραδόθηκαν στον αντιπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας για μελέτη και υποβολή εισηγήσεων προς το Συμβούλιο Προσφορών (Παράρτημα Β). Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας, απέστειλε στον Πρόεδρο του Συμβουλίου Προσφορών στις 2.6.89, την έκθεση αξιολόγησης του Τμήματός του (Παράρτημα Γ), η οποία τέθηκε υπόψη του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών στη συνεδρία του με ημερομ. 16.6.89 (Παράρτημα Δ).

20

25

Το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών κατά τη συνεδρία του της 16.6.89, αφού μελέτησε την έκθεση του Υπουργείου Παιδείας, αποφάσισε όπως τα θρανία κατακυρωθούν στον πιο φθηνό προσφοροδότη που ήταν οι αιτητές, στην πιο χαμηλή τιμή που πρόσφερε, οι δε καρέκλες να κατακυρωθούν επίσης στον πιο φθηνό προσφοροδότη, αφού του παραχωρηθεί άδεια εισαγωγής ξυλείας. Σχετικά με τα υπόλοιπα είδη, αποφασίστηκε να κατακυρωθούν σύμφωνα με τις εισηγήσεις του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας.

30

35

Στις 7:7.89 το θέμα επαναφέρθηκε στο Συμβούλιο, όπου και αναφέρθηκαν τα εξής σχετικά με την προσφορά των αιτητών:

"Κατασκευή Σχολικών Επίπλων

5 Το θέμα επαναφέρεται ενόψει των όρων που περιέχονται στην προσφορά των κ.κ. G.E.D. Metal Industry Ltd αναφορικά:

10 α. Τα έπιπλα γραφείου είναι σύμφωνα με τα μοντέλλα του εργοστασίου του και κατ' ακολουθία όχι με βάση τις προδιαγραφές.

β. Ότι σε περίπτωση που τα θρανία και οι καρέκλες μαθητών κατακυρωθούν σε άλλο προσφοροδότη δεν αποδέχεται κατακύρωση άλλων επίπλων.

15 γ. Αφού γίνει επί μέρους κατακύρωση οι τιμές που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι εκείνες της στήλης Β.

20 Με βάση τις τιμές της στήλης Α η προσφορά των κ.κ. G.E.D. είναι πιο φθηνή μόνο στα θρανία έτσι που με βάση το β ανωτέρω δεν αποδέχεται κατακύρωση άλλων επίπλων και η προσφορά της αγνοείται."

Την απόφασή τους να κατακυρώσουν στο ενδιαφερόμενο μέρος την προσφορά, κοινοποίησαν οι καθ' ων η αίτηση στους αιτητές με επιστολή ημερομ. 14.7.89.

25 Εναντίον της πιο πάνω απόφασης καταχωρίστηκε η παρούσα προσφυγή, η οποία βασίζεται στους πιο κάτω νομικούς λόγους:

30 1. Η απόφαση λήφθηκε κατόπιν πλάνης περί τα πράγματα λόγω της λανθασμένης ερμηνείας που δόθηκε από τους καθ' ων η αίτηση, στον όρο ' μεμονωμένα έπιπλα', που τέθηκε στην προσφορά των αιτητών, με αποτέλεσμα το Συμβούλιο να μη κατακυρώσει την προσφορά στον κα-

λύτερο προσφοροδότη, δηλ. τους αιτητές.

2. Η απόφαση του Συμβουλίου λήφθηκε κατόπιν πλάνης και για το λόγο ότι με την αναφορά της αιτήτριας ότι τα μοντέλλα του εργοστασίου τους βρισκόνταν στη διάθεση του Συμβουλίου για επιθεώρηση, αυτό δεν σήμαινε πως τα μοντέλλα αυτά δεν τηρούσαν τις προδιαγραφές. 5

3. Δεν δόθηκε η δέουσα αιτιολογία για την εκ των υστέρων απόρριψη της προσφοράς των αιτητών που αρχικά είχε γίνει αποδεκτή.

4. Οι καθ' ων η αίτηση δεν έδωσαν και στέρησαν από τους αιτητές το δικαίωμα ακροάσεως, παρόλο ότι επηρεάστηκαν τα οικονομικά τους συμφέροντα λόγω της δυσμενούς γι' αυτούς διαφοροποίησης της αρχικής απόφασης των καθ' ων η αίτηση. 10

5. Η φθηνότερη προσφορά δεν έπρεπε ν' αποτελέσει το αποφασιστικότερο κριτήριο επιλογής, αλλά θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη και η πείρα των αιτητών, στοιχεία που δεν ερευνήθηκαν από τους καθ' ων η αίτηση. 15

Ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση στη γραπτή του αγόρευση ήγειρε προδικαστική ένσταση, ότι η αιτήτρια εταιρεία δεν υπόβαλε επαρκή στοιχεία για την αξιολόγηση της προσφοράς της παραπέμποντας το Συμβούλιο στα μοντέλλα του εργοστασίου της αναφορικά με τα έπιπλα του Τεύχους Β, πράγμα που, σύμφωνα με τη νομολογία, κατέστησε την προσφορά της εκτός προδιαγραφών και στέρησε από την ίδια το έννομο συμφέρον να προσβάλει τη μη κατακύρωση της προσφοράς σ' αυτήν. 20 25

Όμως ο δικηγόρος της αιτήτριας εταιρείας, στην αίτηση και τη γραπτή του αγόρευση, περιόρισε το αντικείμενο της προσφυγής του στην κατακύρωση από το Συμβούλιο Προσφορών των θρανίων και καρέκλων του Τεύχους Α στην ενδιαφερόμενη εταιρεία, αντί στην αιτήτρια και δεν πρόσβαλε με την προσφυγή του τη μη κατακύρωση σ' αυτήν των επίπλων του Τεύχους Β. 30

Για το λόγο αυτό η προδικαστική ένσταση δεν ευσταθεί.

Η αιτήτρια εταιρεία, υποβάλλοντας την προσφορά της (βλ. Παράρτημα Ε της ένστασης), ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

5 "Επειδή η εταιρεία μας έχει την δυνατότητα να κατασκευάζει όλα τα έπιπλα, που ζητούνται στις προσφορές, σας παραθέτουμεν δύο τιμές. Στη στήλη Α είναι οι τιμές για κατακύρωση όλων των επίπλων, και στη στήλη Β είναι για μεμονωμένα έπιπλα.

10	A.A. Είδος	ΣΤΗΛΗ Α		ΣΤΗΛΗ Β		
		Τιμή Μετα-	Ολικό	Τιμή Μετα-	Ολικό	
		φορά		φορά		
	1. Θρανία ΑΒ	10.50 0.25	10.75	11.65 0.25	11.90	
	2. " ΓΔ	11.55 0.25	11.80	13.25 0.25	13.50	
15	3. " ΕΣΤ	11.55 0.25	11.80	13.25 0.25	13.50	

....."

Ο δικηγόρος της αιτήτριας υποστήριξε στη γραπτή του αγόρευση, μεταξύ άλλων, πως οι πιο πάνω στήλες αντιπροσώπευαν τις τιμές που πίστωνε η αιτήτρια τα διάφορα είδη ανά τεμάχιο και πιο συγκεκριμένα, πως στη στήλη Α αναγράφονταν οι τιμές που θα ίσχυαν σε περίπτωση που το Συμβούλιο θα κατακύρωνε όλα τα τεμάχια του συγκεκριμένου είδους, π.χ. όλα τα θρανία, στην αιτήτρια εταιρεία και στη στήλη Β τις τιμές που θα ίσχυαν, σε περίπτωση που η αιτήτρια εταιρεία θα αναλάμβανε την κατασκευή ενός μόνο αριθμού τεμαχίων ενός συγκεκριμένου είδους, ενώ τα υπόλοιπα τεμάχια του είδους αυτού θα κατακυρώνονταν σε κάποιο άλλο προσφοροδότη.

30 Περαιτέρω, ανέφερε ο δικηγόρος της αιτήτριας, με τον όρο ' μεμονωμένα έπιπλα', που έθεσε η αιτήτρια στην προσφορά της, εννοείτο μέρος από έπιπλα που περιλάμβαναν περισσότερα του ενός μεγέθη και η διαφοροποίηση στις

τιμές των δύο στηλών, έγινε ενόψει του όρου Θ σελίς 4 του Παραρτήματος Α, που παράθεσα πιο πάνω.

Αντικρούοντας τον πιο πάνω ισχυρισμό, ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση ανέφερε πως η ερμηνεία αυτή, δεν ανταποκρίνεται προς τον όρο που έθεσαν στην προσφορά τους οι αιτητές και ότι στη στήλη Α, σύμφωνα με την προσφορά της αιτήτριας, αναγράφονταν οι τιμές που θα λαμβάνονταν υπόψη σε περίπτωση που η κατακύρωση για όλα τα σχολικά έπιπλα γινόταν στην αιτήτρια εταιρεία, ενώ στη στήλη Β αναγράφονταν οι τιμές που θα λαμβάνονταν υπόψη σε περίπτωση που θα κατακυρώνονταν στην αιτήτρια εταιρεία ορισμένα μόνο είδη. Αιτιολογώντας την ερμηνεία αυτή, ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση ανέφερε πως, αν η προσφορά υποβλήθηκε από την αιτήτρια εταιρεία με το σκεπτικό που ανέφερε ο δικηγόρος της, τότε για ποιο λόγο δόθηκαν τιμές και στη στήλη 'Β' για είδη του ίδιου μεγέθους, π.χ. πίνακες, ερμάρι και έδρες;

Επίσης ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση υποστήριξε, πως η απόφαση του Συμβουλίου, λήφθηκε μετά από ορθή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και στοιχείων και ήταν πλήρως αιτιολογημένη.

Έχοντας εξετάσει με προσοχή τόσο τα γεγονότα όσο και τους νομικούς λόγους που πλαισιώνουν την παρούσα προσφυγή, έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Αρχικά, το Συμβούλιο Προσφορών, στη συνεδρία του με ημερομ. 16.6.89 (Παράρτημα Δ στην ένσταση), είχε αποφασίσει, πως όσον αφορά την κατασκευή των σχολικών επίπλων, τα θρανία και οι καρέκλες θα κατακυρώνονταν στους πιο φθηνούς προσφοροδότες. Βάσει τούτου, η φθηνότερη προσφορά στα θρανία ήταν αυτή της αιτήτριας εταιρείας.

Όμως ενόψει των όρων που συνόδευαν την προσφορά της αιτήτριας εταιρείας, το θέμα επαναφέρθηκε για επανεξέταση στο Συμβούλιο στις 7.7.89, για τους λόγους που αναφέρονται στο Παράρτημα Στ, σελίς 2.

Αυτή η επαναφορά για επανεξέταση του θέματος δεν αποτελεί ανάκληση διοικητικής πράξης από μέρους του διοικητικού οργάνου, όπως είχε ισχυρισθεί ο δικηγόρος της αιτήτριας, και ο λόγος είναι ότι η δήλωση βουλήσεως που περιείχεται στην απόφαση του Συμβουλίου ημερομ. 16.6.89, δεν εξωτερικεύτηκε, ούτε δημοσιεύτηκε, ούτε κοινοποιήθηκε στους αιτητές, αλλά παρέμεινε ένα *internum* της Διοίκησης, το οποίο ματαιώθηκε σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο. Επομένως, δεν θα πρέπει να ισχύουν στην παρούσα υπόθεση οι αρχές για την ανάκληση των διοικητικών πράξεων. (Βλ., μεταξύ άλλων, Στασινοπούλου Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων (1951) στη σελίδα 366, *Panayides v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 467, στη σελ. 482, όπου αναφέρεται ότι):

"An administrative act as it has been stated, is a declaration of the will of the administrative organ. Before it is declared the will has to take shape towards the stage of the formulation of the administrative will. The administrative procedure for its production corresponds and results to its issuing, i.e. to the drafting, the insertion of the date and the signing by the appropriate organ. See *Stassinopoulos* (*supra*) 359. Hence, 'issuing' is called the formulation with certainty of the will which is intended to be declared by the administrative act. Only when the will is declared, i.e. when outward direction is given to it towards one or more persons, with the purpose that by its will their position will be affected, it is that this will has social significance and the law is interested in it and its consequences.

Until so declared, the administrative act constitutes *internum* of the administration. After however of its communication, it becomes binding on the administration and it is then that the act, in our case the act of promotion, came into existence. Being as such a favourable administrative act, it cannot be freely revoked thereafter. Whereas before that the administration can freely amend or abandon, the intended but never completed administrative act."

Η αρχική κατακύρωση των θρανίων και καρέκλων είχε στηριχθεί πάνω στη χαμηλότερη τιμή και βάσει τούτου η χαμηλότερη προσφορά στα θρανία ήταν αυτή της αιτήτριας εταιρείας.

Η προσφορά της αιτήτριας δεν ήταν η πιο χαμηλή στις καρέκλες, για τις οποίες είχε επίσης αποφασιστεί από το Συμβούλιο όπως κατακυρωθούν στον πιο φθηνό προσφοροδότη. 5

Η ίδια η αιτήτρια εταιρεία είχε θέσει στην προσφορά της όρους και συγκεκριμένα ότι: 10

(α) "Στην στήλη Α είναι οι τιμές για κατακύρωση όλων των επίπλων" και

(β) "Σε περίπτωση που τα θρανία και οι καρέκλες μαθητών κατακυρωθούν σε άλλο προσφοροδότη, η εταιρεία μας δεν αποδέχεται κατακύρωση άλλων επίπλων". 15

Εφόσον η προσφορά της αιτήτριας στις καρέκλες δεν ήταν η πιο χαμηλή, ένεκα του όρου (β), ανωτέρω, δεν ετίθετο θέμα κατακύρωσης όλων των επίπλων στην αιτήτρια, γιατί η ίδια η αιτήτρια το είχε αποκλείσει με τους όρους που είχε θέσει. 20

Εξάλλου, σε σχέση με το ερώτημα που έθεσε ο δικηγόρος της αιτήτριας ως προς το γιατί θεωρήθηκαν σαν τιμές προσφοράς αυτές της στήλης 'Β', είναι φανερόν πως οι τιμές ορισμένων επίπλων που αναγράφονταν στη στήλη 'Α', ήταν πιο ψηλές από αυτές άλλων προσφοροδοτών και δεδομένου του όρου (α) ανωτέρω, που η ίδια η αιτήτρια είχε θέσει στην προσφορά της, λήφθηκαν υπόψη από το Συμβούλιο για σκοπούς αξιολόγησης, οι τιμές της στήλης 'Β'. 25

Το Συμβούλιο Προσφορών διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα. Αποφασίζει την κατακύρωση κρατικών προσφορών με κύριο άξονα το δημόσιο συμφέρον. Με τη μέθοδο των μειοδοτικών διαγωνισμών εκλέγεται το ικανότερο 30

πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση του έργου και εξασφαλίζεται το κύρος των διοικητικών οργάνων εναντίον κάθε υπόνομιας μεροληπτικής άσκησης των καθηκόντων τους. Η πράξη του διοικητικού οργάνου κατά την κατακύρωση μιας προσφοράς, διέπεται από την αρχή της νομιμότητας και η διαδικασία ρυθμίζεται από τις αρχές που διέπουν το δημόσιο δίκαιο. (Βλ., μεταξύ άλλων, *Σαξεδής & Υίος Λτδ v. Δήμου Αθηαίνου*, Υπ. Αρ. 359/88, απόφαση εκδόθηκε 30.9.89). Με βάση το υλικό που τέθηκε ενώπιόν μου και την αιτιολογία που δόθηκε από το Συμβούλιο στην απόφασή του με ημερομ. 7.7.89, ανωτέρω, δεν θεωρώ πως ο καθ' ου η αίτηση ενήργησε υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα, ερμηνεύοντας όπως ερμήνευσε τον όρο 'μεμονωμένα έπιπλα' καθώς και τους υπόλοιπους όρους που συνόδευαν την προσφορά της αιτήτριας εταιρείας. Εξάλλου, έχει νομολογηθεί σε σειρά αποφάσεων πως το βάρος της απόδειξης πως μια διοικητική πράξη ήταν αποτέλεσμα πλάνης περί τα πράγματα είναι στους ώμους του αιτητή. (Βλ. μεταξύ άλλων *Platritis v. Republic* (1969) 3 C.L.R. 366, *Kozakis v Republic* (1967) 3 C.L.R. 265, *Republic v. Ekkeshis* (1975) 3 C.L.R. 548, Στασινόπουλου "Διοικητικόν Δίκαιον" (1951) σελ. 304).

Όσον αφορά το θέμα της προσφερόμενης τιμής σε μια προσφορά, αναφέρω πως τούτο είναι σημαντικό στοιχείο κρίσεως, χωρίς να είναι το μόνο ή το αποφασιστικό. Απόρριψη όμως της χαμηλότερης τιμής πρέπει να αιτιολογείται για γνώση του προσφοροδότη και ευχέρεια στο δικαστικό έλεγχο της καλής άσκησης της διακριτικής εξουσίας της Διοίκησης (Βλ. *Χαρίκλεια Χρίστου v. Δημοκρατίας* Υπ. Αρ. 324/86, ημερομ. απόφασης 23.9.89, *Premixco Asphaltng Co. Ltd κ.α. v. Δημοκρατίας*, Υπ. Αρ. 97/76, ημερομ. απόφασης 13.11.90, που δεν δημοσιεύτηκαν επίσημα, Απόφαση 1216/1954 (Ολ.) των Αποφάσεων του ΣτΕ 1954 Β' 1467).

Επίσης, στο 2ο Συμπλήρωμα Νομολογίας 1953-60, Τόμος 1ος (α-κ), σελ. 490, παράγρ. 40, γίνεται αναφορά στην απόφαση του ΣτΕ 1863/59, στην οποία ειπώθηκαν τα εξής:

"Το συμφέρον ή μη της προσφοράς δεν εξετάζεται μόνον εν σχέσει προς την δοθείσαν τιμή, αλλά και εν σχέσει προς τους λοιπούς όρους, ους δέον να πληροί το προσφερόμενον είδος, υποχρεουμένης της διοικήσεως μόνον υπό τους αυτούς όρους να αιτιολογήση επαρκώς την προτίμησιν προσφοράς περιεχούσης υψηλότεραν τιμήν έναντι των άλλων."

5

Οι αιτητές δεν απέδειξαν τον ισχυρισμό τους πως η ενδιαφερόμενη εταιρεία δεν διέθετε το κατάλληλο προσωπικό ή τα κατάλληλα υποστατικά και μηχανήματα για την καλή εκτέλεση της εργασίας που είχε αναλάβει. Το Συμβούλιο αναθέτοντας την προσφορά στο πιο φθηνό προσφοροδότη, ενήργησε μέσα στα πλαίσια της διακριτικής του εξουσίας και σύμφωνα με τις νομολογιακές αρχές που διέπουν τις προσφορές. Για τους πιο πάνω λόγους και ο ισχυρισμός αυτός θα πρέπει ν' απορριφθεί.

10

15

Ο ισχυρισμός των αιτητών πως οι καθ' ων η αίτηση στέρησαν από τους αιτητές το δικαίωμα ακροάσεως, παρόλον ότι επηρεάστηκαν τα οικονομικά τους συμφέροντα και μ' αυτό τον τρόπο ενήργησαν κατά παράβαση των αρχών της φυσικής δικαιοσύνης θα πρέπει επίσης ν' απορριφθεί.

20

Όπως έχει νομολογηθεί σε σειρά αποφάσεων, οι αρχές της φυσικής δικαιοσύνης δεν έχουν εφαρμογή σε καθαρά διοικητικές διαδικασίες (Βλ., μεταξύ άλλων, *Kyriakides v. The Council for Registration of Architects & Civil Engineers* (1965) 3 C.L.R. 159, *HadjiLouka v. Republic* (1969) 3 C.L.R. 570, και *Kontemeniotis v. C.B.C.* (1982) 3 C.L.R. 1027, στις σελ. 1033 και 1034).

25

Έχει επανειλημμένα νομολογηθεί πως σε περιπτώσεις άσκησης διακριτικής εξουσίας της Διοίκησης, το Δικαστήριο δεν υποκαθιστά την κρίση του με την κρίση του αρμόδιου οργάνου, εφόσον αυτή δεν ασκήθηκε κατά παράβαση νόμου ή κατά κατάχρηση ή υπέρβαση εξουσίας. (Βλ., μεταξύ άλλων, *Pierides v. Republic* (1969) 3 C.L.R. 274, *Mouzouris v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 43, *Constantinides v*

30

35

Republic (1973) 3 C.L.R. 508, *Kyriakou & Another v P.S.C* (1974) 3 C.L.R. 358).

---

5 Στην παρούσα υπόθεση η προσφεύγουσα εταιρεία, δεν έδειξε κανένα λόγο βάσει του οποίου η απόφαση του καθ' ου η αίτηση θα μπορούσε να κριθεί σαν πλημμελής. Δεν έχω εντοπίσει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει πως το Συμβούλιο υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του εξουσίας ή πως η αιτιολογία που δόθηκε στην απόφαση ήταν βασισμένη σε λανθασμένα ή πεπλανημένα γεγονότα ή 10 πως η απόφαση εστερείτο νόμιμης ή επαρκούς αιτιολογίας.

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.